

Yang Isinulat Ni Pablo Tung Mga Taga FILIPOS

Patkaw Ang Pasanag Tung Kumpurming Magbasa

Yang sulat ang naa ipinagpasulat ni Pablo long ipinaekel tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung siudad ang Filipos duun tung parti Macedonia. Yang grupu nirang atia ipinaeyang yang Dios ekel tung pagparakawutun na duun tung nira atiang primiru (Mga Binuat-buatan 16:6-40). Atiang pagpasulat na, nagaditini pa duun tung Roma natetenged tung pagparakawutun na yang Matinlung Balita natetenged tung ni Ginuung Jesu-Cristo.

Yang sasang ipinagpasulat na tung nira ay gustu nang magpasalamat tung nira natetenged tung tawang ang ipinaekel nira duun tung anya ang durug tinlu (4:10-20). Gustu na kang magpaktel tung mga isip nira ang para belagan ang yay panluwayan nira yang nainabu tung anyang nagaditini yang gubirnu duun tung Roma (1:12-26). Tatal asan dang mas pang nagkatinlu yang palaksu yang Matinlung Balita duun tung Roma. Nagpaintindi ra ka tung nira ang yang impurtaen enged nira ang yang mga ugali nira, dapat ang pirming magkatunu tung nagadapatan yang Matinlung Balita ang nagipagpakawut nira duun tung Filipos (1:27). Yang duruang atia ya ray prusigiran nira maskin ya ray magakdan nira ta pinitinsia (1:28-30).

Dispui nagkunsu ra ka tung nira ang yang mulidung ipinagpaita ni Ginuung Jesu-Cristong nagparanek, ya ra kay kaministiran ang usuyun nirang magpurutul (2:1-11). Kaministiran ang yang ikaayen yang mga aruman nira ya ra kay pabilugan ta mga isip nirang intindien belagan ilem yang ikaayen nirang sadili. Yang pagpabetang nira tung mga aruman nira ang tanira mas pang magkabagay ang dayawen kay tung nira ang para asan da nga plekay yang pagparaabwat-abwatan (2:3-4). Dispui pinademdem na ra ka ang kumus may kalibrian da nira, kaministiran ang papruibaan da nira tung mga ubra-ubra nirang magkabagay tung sasang taung tinapnay ra ni Jesu-Cristo (2:12-18).

Dispui, pinabantay na ra ka tanira natetenged tung mga Judio ang durug kakatatalang yang nagireges nira tung mga tau ang dapat unung magpabuat ta tanda tung mga tinanguni nira. Kipurki yang pinatielan yang Dios ang nagtapnay tung nira, belagan tung maning tiang papanaw, kung indi, suluminti ra ilem natetenged tung kaneeman nang makabewereng ang pisan ang ya ray ipinaita na atiing pagpakugmatay ni Ginuung Jesu-Cristo. Maskin tanya ang tukaw maktel yang panalig na tung pagturumanen na yang sari-saring mga katuwulan, may uras dang ipinlek na ra ang para magtalig dang bugus tung ni Jesu-Cristo ugud suluminti ilem asan da nga telengay yang Dios ang salu rang pisan tung pagterelengen na (3:1-11). Purisu yang pagasikad na enged ang tanya mas pang magatu rang magatu tung ni Jesu-Cristo tung tanan ang

pagabuhat na may tung tanan ang pagasikad na mintras pagpakbat tung ultimung kalibrian ang magkawut ang pati yang tinanguni na imakluen da ka ni Ginuung Jesus ang ipapariu na tung sadiling tinanguni nang timlat dang pisan ang para asan da magatung pisan ti Pablo tung anyang anda ray pagkakulang na (3:12-21).

Tung 4:1-9 may mga impurtanting bagay ang ipinaktel na tung nirang usuyun nira. Magdasun, ya ra yang pagpasalamat na tung nira natetenged tung tawang ang ipinaekel nira tung anya (4:10-20).

Yang Kamtangan Yang Sulat Ang Binulus-bulus:

- 1:1-2 Yang Intrada Yang Sulat
- 1:3-11 Pagpasalamat ti Pablo Tung Dios Natetenged Tung Pagpakigsasa Nira Tung Anya Tung Pagparakawutun Na Ang Nunut Da Ka Ta Nagipagampu Na Para Tung Nira
- 1:12-18a Maskin Nagaditini Ti Pablo, Masadya Pa Ka Enged Yang Isip Na Ay Ekel Tung Pagkaditini Na Mas Pang Nagawasak Tung Roma Yang Matinlung Balita Natetenged Tung Pinagtalus Ni Jesu-Cristo
- 1:18b-26 Nagikasadya Na Ka Ang Yang Luaan Yang Pagpaditini Tung Anya Matinlu Ka Enged Maskin Imatayen Maskin Pabuien
- 1:27-30 Yang Dapat Ang Impurtaen Nira Ang Yang Mga Ugali Nira Pirming Magkabagay Tung Palaksu Yang Matinlung Balita Maskin Mapasaran Ta Pandeeg-deeg
- 2:1-11 Nagipatuman Na Tung Nira Ang Yang Pagpabetang Ni Jesu-Cristo Tung Sadili Nang

- Aranek Ya Kay Suaren Nirang Pagpabetang
Tung Mga Sadili Nira
- 2:12-18 Kumus May Kalibrian Da Tanira, Da-
pat Ang Papruibaan Da Nira Tung Mga
Pagurubraen Nirang Magatu
- 2:19-30 Nagasambit Na Ti Timoteo Durua Ni
Eproditito Ang Yay Nagaisip Nang Ipaangay
Duun Tung Nira
- 3:1-3 Nagipaaman Na Natetenged Tung Mga
Taung Pamagtulduk Ta Ikarangga Yang Pag-
taraligen Nirang Bugus Tung Ni Jesu-Cristo
- 3:4-11 Nagipasanag Na Kung Ya Pa Agaring
Ipinabtang Na Yang Dating Panaligan Nang
Anday Kuinta Ang Para Maging Bugus Da
Yang Pagtalig Na Tung Ni Jesu-Cristo
- 3:12-16 Maskin Belagan Pa Atu Rang Pisan
Tung Ni Jesu-Cristo, Mintras Bui Pa Tanya,
Yang Sikaren Na Ang Tanya Mas Pang
Magatu Rang Magatu Tung Anya Tung Tanan
Ang Pagabuat Na
- 3:17-21 Nagipaaman Na Tung Nira Ang Indi
Enged Magusuy Tung Dumang Pamagpa-
suag Tung Katuyuan Ni Jesu-Cristong Nag-
palansang Tung Krus, Kung Indi, Magusuy
Tung Mulidu Na
- 4:1 Nagapapagbilug Na Yang Pinakaisi Yang
Ipinagpasanag Na Tung 3:1-21
- 4:2-9 May Mga Impurtanting Bagay Ang Gustu
Nang Pakdulan Nira Ta Kantidad
- 4:10-20 Natetenged Tung Sasang Itinawang
Nira Tung Anyang Ya Enged Ay Pagsadyaan
Yang Isip Na
- 4:21-23 Yang Pagtapusan Yang Sulat

Yang Intrada Yang Sulat (1:1-2)

¹ Yang nagpasulat yang sulat ang atia, ya ra yuung ti Pablo duruaami ra ka ni Timoteo ang yami mga turuwulun ka man ni Jesu-Cristo. Yang sulat ang atia ipinaekel da yamen tung numyung tanan asan tung Filipos ang kumpurming binuat da yang Dios ang mga tauan nang sadili ekel tung kaampiran ming naang baklu tung ni Jesu-Cristo, kasiraanamu ra ka yang mga manigpadagen-dagen asta mga manigtawang.

² Yang nagipagampu yamen tung Ama tang Dios durua ni Ginuu tang Jesu-Cristo ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman nirang pagpadagen-dagen tung numyu ig mas pang ikasadya mi yang kaampiran mi tung nirang naang baklu.

Nagapasalamatan Ni Pablo Tung Dios Yang Pagtarawangen Nira Tung Anya Tung Pagparakawutun Na (1:3-8)

³ Kada mademdemanamu yeen, durug dakul yang pagpasalamatu tung Ampuan tang Dios natetenged tung numyung tanan asan.

⁴⁻⁵ Ay kada nagipagampuamu yeen, agampayanaw ra ta kasadyaanung duru ay nagademdemanu yang pagtarawangen mi tung yeen tung pagparakawutunu yang Matinlung Balita disti pa atiang primirung pananged mi ang asta ra ilem simanyan.

⁶ Purisu nagasiguruu ang kumus naimpisaan da yang Dios yang pagirimakluen na tung numyung durug tinlu, ya ra kay dayunun na ang para mas pang magatuamu rang magatu tung

nagauyunan na ang asta kawutun da ilem yang uras ang ipaglekat ni Jesu-Cristo.

⁷ Talagang magkatamang pisan tiang pagpamalaru tung numyung tanan asan ay maskin yuug kekedked ta kadina tani, nagaskeanu rang talagang nagademdemaw numyu ta matinlu ig pirmi ka tung mga isip mi yang ubrang naang nagaprusigiranu tani ang yuu pagpamarikaw tung mga katadlengan ang nagipagbatuk yang mga tau tani tung Matinlung Balitang naang nagatagamanung nagipagpaingmatuud tung nira. Bistu ka tung yeen ang nagaispirinsiaan mi ra kang tanan yang pagpadagen-dagen yang Dios tung numyu ang katulad ka tung nagaispirinsiaanu tung anya.

⁸ Sistigus yang Dios tung pagkamatuud ang yuu duru rang paglalangkagenu tung numyung tanan asan, ay nagapaeyanganaw ni Jesu-Cristo ta ipaggegmaung tung numyu ang magkapariu ka tung sadiling gegma na tung numyu.

Yang Nagipagampu Ni Pablo Para Tung Nira (1:9-11)

⁹ Ya taa yang nagipagampuu tung Dios ang paintindienamu ra anya ta mupia ugud maresmesan mi enged kung ya pa agaring mas pang magkabagay yang paggeregmaan ming magpurutul maskin unu pay mainabu.

¹⁰ Maning tia yang nagipagampuu ugud maskeamu rang magtimbang-timbang ta ustung tung mga isip mi kung ay pa enged ay lusung dapat ang buaten mi ugud kung kawutun

da nganing yang uras ang ipanginsapu ni Jesu-Cristo tung numyu, limpiuamu ra tung pagterelengen na ig anday mabasul na tung numyu.

¹¹ Yang sam bilug pang pagasikarung pagampu ta maning tia ay ugud yang tanan ang mga ubra-ubra mi pulus tung magkatama ekel tung pagpaktel ni Jesu-Cristo tung numyu ang ya ra ka man ay ikadengeg yang Dios ta duru.

Maskin Nagaliwagan Ti Pablo, Durung Nagikasadya Enged Yang Isip Na (1:12-14)

¹² Buinu, mga putulu tung ni Ginuu ta, gustuung maintindian mi ang yang mga kaliwagan ang naang nagapasaranu tani belagan ang maganing ang asan da nga sagangay yang Matinlung Balita, kung indi, mas pang nagkatinlu yang palaksu na tani.

¹³ Ay yang dinangat yang pagkaditiniu, yang tanan ang mga sundalung naang pamagberelles ang pamagbantay tung yeen tani pati yang kadaklan ang mga tau tani tung Roma, luwus dang nangaakdek ang anday dumang nagipagkedked tung yeen, kung indi, natetenged ilem tung pagparakawutunu yang Matinlung Balita natetenged tung ni Jesu-Cristo.

¹⁴ Yang sam bilug pang pinakawut na, pati yang kadaklan ang mga putul tang mga tumatalig tani mas pang nagbaked yang pagtaraligen nira tung ni Ginuu ta natetenged naskean da nira kung unu pag katinlu yang pagtarawangen ni Ginuu ta tung yeen tani tung pagditinian. Purisu asan da nga dulangay yang

balur yang isip nirang magparakawutun yang bitala yang Dios ang andang pisan ay nagenteran nira.

Basta Nagipagpakawut Da Tung Mga Tau Yang Natetenged Tung Ni Jesu-Cristo, Ya Ray Nagikasadya Yang Isip Ni Pablo (1:15-18a)

¹⁵ Kung tung bagay, nagaskeanu ka ang yang duma tung nira pagparakawutun natetenged tung ni Jesu-Cristo gated ilem tung pangimun nira tung yeen ang may gustu nirang magpalandaw. Piru yang duma, yang pagasikad nira tung pagparakawutun nira ang para magpaita yang pagpakigsasa nira tung yeen.

¹⁶ Ay nagagegmaanaw nira ig gustu ka nirang magpaugtun tung yeen ay nagaskean da nira ang ipinabtangaw ra nganing yang Dios tani ugud magkerengaw ta ustu tung Matinlung Balita.

¹⁷ Piru yang dumang atiang nagaaningu, belagan tama yang pagasikad nira, kung indi, gustu ilem nirang magtiwakaw tung yeen. Kanisip nira ang kung duru rang taung magdagumukan tung nira, asanaw ra ka mangimun tung nira ang asta mas pang maliwegan yang isipu mintras naniaw pa tung pagditinian.

¹⁸ Piru anda ray bali tia. Maskin yang duma pagpaseen ilem ang pagparakawutun, maskin yang duma tama yang pagasikad nira tung pagparakawutun nira, yang impurtanti asan ang yang balita natetenged tung ni Jesu-Cristo nagipagpakawut da ka enged tung mga tau tani. Atia ya ray nagikasadya yang isipu.

Yang Yadwang Nagikasadya Na Ang Asan Da Tung Mga Kaliwagan Magatung Mas Pa Tung Nagalelyagan Yang Dios Tung Anya (1:18b-26)

Belagan da ilem ya tiay nagikasadyaw, kung indi, magpakasadyaaw pa ka enged

¹⁹ natetenged nagaskeanu ang yang mga kaliwagan ang naang duminangat da tung yeen, asanaw ra magatung mas pa tung nagalelyagan yang Dios tung yeen ekel tung pagarampuen mi may tung pagtarawangen yang Espiritu Santong naang nagipatinir ni Jesu-Cristo tung yeen.

²⁰ Yang nagalelyaganu enged ang indiaw ra ka enged magkatinir ta eyak ang magkereng ta ustu tung ni Jesu-Cristo, kung indi, ang katulad ka tung binuatung nagpaluyut, kapin da enged numanyan ang maktel enged yang isipung magpadengeg tung anya tung tanan ang ulagu ang anday enteranu, maskin pabuienaw pa maskin ipaimatayaw pa.

²¹ Ay unu pay pulut nang nagabuiaw, kung indi, ang para ikadengegaw ni Jesu-Cristo. Kung imatayenaw man, mas maayen tung yeen ay duunaw rang pisan tung anya magpasapen.

²² Piru kung yang planu yang Ampuan ta para tung yeen ang yuu pabuienaw pa anya taa tung kaliwatan ang naa, intunsis mapagpadayunaw ra tung panirbianung naa tung ni Jesu-Cristo ang dakulu yang kantidad na. Purisu indi ilem maskeanu kung ay pay ipalandawu tung pabuienaw may tung papatayaw.

²³ Bilang yay paglingtan yang isipu kung ay pay ipalandawu tung duruang atia. Kipurki durung kalelyagung pablagaw rang magpasapen tung ni

Jesu-Cristo ay andang pisan ay magdeeg tii.

²⁴ Ugaring kung isip-isipenu, midyu mas impurtanti ang pabutwanaw ra kanay taa tung kaliwutan ang naa arangan da ilem tung numyu.

²⁵ Intunsis kumus yay magkatama tung isipu ang mas impurtanti ka man tia, purisu nagakarkuluu ilem ang puiding kalelyagan yang Dios ang yuu pabutwanaw ra ka man taa tung kaliwutan ang naa ang para mapagpakiugpuaw si ka tung numyu. Ay tung maning tia, mapadagen-dagenanamu yeen natetenged tung pagtaraligen mi tung ni Ginuung Jesus ang para mas pang kemeet ang asan da ka magkasadya yang mga isip mi.

²⁶ Purisu kung magurugpuita si, duun da magdulang ang mas pa yang kasadyaan ming magdayaw tung ni Jesu-Cristo natetenged tung yeen ang pinabalikaw ra anya asan tung numyu.

Yang Mga Ugali Nira Dapat Ang Pirming Magatu Tung Nagadapatan Yang Matinlung Balita (1:27-30)

²⁷ Landaw tung tanan ang yang mga ugali mi pirming magkabagay tung nagadapatan yang Matinlung Balita natetenged tung ni Jesu-Cristo. Ya ray dapat ang sikaren mi ugud maskin mabalikaw si tung numyung magirita-ita si ka, maskin andanaw asan ang yuu ra ilem nga balitaay, maskeanu ka engaged ang ta yamu pagberegkes-begkesanamu ta mupia ang maskin may pamagkuntra tung numyu, indiamu engaged pagpaluway tung pagparakawutun mi yang Balitang naang Matinlu ang yay nagapananged ta.

28 Yadwa pa ang indiamu kang pisan pagpatalaw tung pamagpakigkuntrang atia tung numyu. Ay kung indiamu manalaw tung nira, asan da tanira nga pakdulay mi ta sasang pruiba ang yang panalungaan nira kalainan da ig ta yamu kalibrian da yang panampetan mi. Anday dumang may patakaran tia, kung indi, yang Ampuan ta mismu.

29 Ay kipurki belagan da ilem ang pinakdulnamu ra anya ta pabur ang pinaeyanganamu ra anya ta ipagtalig mi tung ni Jesu-Cristo, kung indi, may sasa kang pabur bali ang ilinugut na ka tung numyu ang yamu mapasaran ta pinitinsia arangan da ilem tung anyang pagakegngan mi*.

30 Purisu ya ray natengeran na ang pati yamu asan nagapasaramu ka ta pinitinsia ang katulad ka tung naita mi tung yeen atiang asanaw pa tung numyu pati numaan ang pariu ka tung nagabalitaan mi.

2

Yang Nagikasadya Ni Pablo Tung Nira (2:1-4)

1 Teed mi tiag katinlu yang nagaispirinsiaan mi natetenged tung pagrarampilan mi ni Jesu-Cristo. Nagapaktel na yang mga isip mi. Yang gegma na tung numyu ya ray paglinga-lingaan yang mga isip mi. Nagatawanganamu ra ka yang Espiritu Santo ig nagaildawanamu ra ka ta maayen ni Ginuu ta.

* **1:29 1:29** Ikumpalar tung pagpabetang yang mga apustul tung pinitinsiang ipinakdul tung nira ang nasambit tung Mga Binuat-buatan 5:40-41.

² Kumus parariuamung pagpakasadya tung mga maning tia, pasadyaen mi rang pisan yang isipu ekel tung paguruyunan ming magpurutul may tung paggeregmaan mi may tung pagberegkes-begkesan mi ang sasay keresen mi.

³ Yang gustuung ianing, magamligamu ta mu-pia ang andang pisan ay buaten mi ang para mapagpalandawamu ubin mapagpabugalamu. Kung indi, magpararanekanamu ang yang pagpabetang mi tung mga kaarumanan mi ang tanira mas pang magkabagay ang mapadengegan kay tung numyu.

⁴ Sasa may sasa tung numyu, belagan da ilem yang mga sadili mi ay intindien mi, kung indi, demdemen mi ra ka yang mga aruman mi.

Kaministiran Ang Mamagpabung Tanira Tung Ni Jesu-Cristo (2:5-11)

⁵ Yang pagpabetang mi tung mga sadili mi asan da ipaatuay mi tung pagpabetang ni Jesu-Cristo tung sadili na.

⁶⁻⁸ Tanya maskin sasay pagkadios nira yang Dios, piru indi na ra sinikad ang yang kadengegan yang pagkapantay na tung Dios yay dapat ang awiran na, kung indi, pinalpasan na ra ilem ang nagingtaung bilug ig yang pagkabatang yang sasang turuwulun ka ilem, ya ray pinakbungan na. Atiing pangingtau na pirmi ra ilem ang nagparanek ang nagpalalang tung paganingen nang Ama na maskin kamatayen pa yang dangaten na. Ang pagkatapus tung pagpalalang nang atia tung anya, ya ray nagakdan na ang tanya duun da ilem ipalansangay

tung sasang krus ang midyu ra ilem tung sasang kriminal ang pakaeyakan tung publiku.

⁹ Yang dinangat na ipinalandaw ra yang Dios tung sasang pusisiun ang abwat tung tanan. Bilang pinakdulan na ta kadengegan ang indi enged mapasiring-siringan.

¹⁰ Ya ray binuat na tung anya ugud tung uri ta kaldaw, yang tanan ang mga tau, malelyag kag indi, luwus dang mamagluud tung katalungan na. Pati yang tanan ang mga angil asta yang tanan ang mga taung indi nagaita, malelyag kag indi, ya ka, mamagluud da ka enged ang tanan tung katalungan na, maging mga langitnanen man, maging mga tanekenen man, maging mga dalemanen man.

¹¹ Luwus dang mamagilala tung ni Jesu-Cristong mamagdiklara ang tanya ka man yang pangultimung Dios ang asan da nga padengegay nira yang Dios ang yay paganingen ni Jesu-Cristong Ama na ang yag paglinukutay kang lagi tanira tung pagkadios.

Nagapaprusigir Na Tanira Ang Mamagtuman Yang Magkabagay Ang Buaten Yang Sasang Tinapnay Rang Matuud Yang Dios (2:12-16)

¹² Kapurisu mga putulung nagamaalu, kumus maning tia yang pagparanek ni Jesu-Cristo ig kumus pagtumanamu ra kang lagi yang kalelyagan yang Dios atiang asanaw pa tung numyu, kapin da enged numyan ang andanaw ra asan, sasa may sasa tung numyu mas pang magpaderepamung magtuman yang kumpurming magkabagay ang buaten yang mga taung tinapnay ra yang Dios. Dispuis yang pagprusigir

ming atia nunut da ka ta pangaman mi ang muya mapawayaya-wayaan mi.

¹³ Kayanan ming usuyun tia gated yang Dios mismu yay magpaeyang ta kalelyag ming magusuy tung kumpurming unu pay nagauyunan na pati yang ketel ming magusuy, ya ka.

¹⁴⁻¹⁵ Purisu maskin unu pang bagayay, indi mi eklan tung pagburutung-butungun, indi mi ka eklan tung pagbaralalaan, ugud anday mapadatelan ta dumang magsaway tung numyu, kung indi, asan tung mga ugali ming limpiu ngaintindiay nira ang yamu talagang mga anaamu ra ka man yang Dios ang matuud. Maskin makiklep yang mga ubra-ubra yang mga masigkatau ming kadaklan natetenged ka man tung pagirisipen nirang baliskad, kaministiran ta yamu magpakbungamu tung mga dumakel ang sigi-sigi yang pagsiringgat-singgatan nira tung makiklep.

¹⁶ Yang pagparakbungun ming atia tung mga dumakel, panuntan mi ra ka ta pagparasanagen mi tung nira yang bitala yang Dios kung ya pa agaring maeyangan da ka tanira ta ipagpangabui nirang baklu. Dispuis kung usuyun mi yang mga bagay ang atiang nagipaganingu tung numyu, ya ray ikasadyang pisan yang isipu tung uras ang ipanginsapu ni Jesu-Cristo tung yeen yang pagerekelenu tung katengdananung naa ang ya ra ka man ay ipinagpiar na tung yeen. Kipurki asan da tung numyu nga pruibay ang yang tanan ang pinagimurasung pinakabedlayan asan talagang may pinakawut na ka man ang matinlu.

Natetenged Tung Pagirintrigaen Yang Mga Sadili Nira Ni Pablo Tung Dios (2:17-18)

¹⁷ Yang tukaw kung may nagidasag ang para iintriga ra tung Dios, ang kaisan may irinemen ang nagibukbuk tung nagidasag ang para duun da nga kumplituay yang pagdarasagen*. Kung isip-isipenu, midyu maning ka tia yang pananglitanta. Ta yamu, yang kaalimbawaan mi, maning pa tung sasang nagidasag natetenged yang mga sadili mi ya ray nagiiintriga mi tung Dios ang para magtumanamu yang mga kalelyagan na. Ta yeen tanya, kung alimbawa ipaimatayaw pa ka engaged yang may mga katengdanan tani tung Roma, yang duguu manulad da tung irinemen ang atiang nagibukbuk tung nagidasag. Purisu kung mainabu ra ang ya pay buaten nira tung yeen, ya ray ikasadya yang isipu natetenged asan da nga kumplituayu yang pagirintrigaenu yang sadiliu tung Dios. Pati yang pagirintrigaen mi yang mga sadili ming bugus ka tung anya ya ra kay nagikasadya yang isipu.

¹⁸ Purisu pati yamu, ikasadya mi ka yang pagirintrigaen mi yang mga sadili ming bugus tung Dios asta yang pagirintrigaenu, ya ka.

Nagasambit Na Yang Planu Na Ang Ti Timoteo Ipaangay Na Duun Tung Nira (2:19-24)

* **2:17 2:17** Atiang tukaw pang mga panimpu ang indi pa nagapagpakugmatay ti Ginuung Jesu-Cristo, tung dating papanaw ang ipinausuy yang Dios tung mga tauan nang mga Israel, kung may ayep ang nagidasag yang sasang manigdasag ang para iintriga na tung Dios, ang kaisan may irinemen ang nagibukbuk na tung nagidasag na ang para duun da nga kumplituay na yang pagdarasagen na.

¹⁹ Dakulu yang sarigu tung ni Ginuung Jesus ang indi ra ilem buay tugtanaw ra anya ang ti Timoteo ipaangayu ra asan tung numyu ugud belagan da ilem yang mga isip mi ay kemtel da natetenged tung mabalitaan mi natetenged tung yeen, kung indi, pati yang isipu, kemtel da ka tung mabalitaanu natetenged tung numyu asan.

²⁰ Tanya nagaisipanung ipaangayu asan ay anday dumang arumanu tani ang magkapariu tung anya ang talagang tedek tung isip na yang gustu nang magpadagen-dagen tung numyu ang pariu ka tung yeen.

²¹ Aywa indi maaningu ay kipurki yang kadaklan ang naisipanu ra ka rin ang ipaangayu asan, belagan yang kalelyagan ni Jesu-Cristo ay pagasikad nirang tumanen, kung indi, ya ra ilem yang kalelyagan nirang sadili.

²² Piru naang ti Timoteong naa, kunisidu mi ra ka yang ugali na ang durug kapiadu yang panirbian na tung ni Ginuu ta. Katulad tung sasang ana ang pagpakiunung tung ni tatay na tung mga pagurubraen na, ya ra kay kaalimbawaan yang pagpakiunung na tung yeen tung pagparakawutunu yang Matinlung Balita.

²³ Purisu dakulu yang sarigu ang tanya ray magkabagay ang ipaangayu asan tung numyu kung masiguruu ra kung unu pay mainabu tani tung yeen.

²⁴ Yadwa pa may kumpiansaw ka tung ni Ginuu ta ang pati yuu, indi ra ilem buay, tugtanaw ra ka anyang mangay asan tung numyu.

Nagasambit Na Yang Planu Na Ang Ti Epa-

prodito Ipabalik Na Rang Lagi Duun Tung Nira (2:25-30)

²⁵ Kung natetenged tung ni Epaprodito, yang nabtang tung isipu ang talagang kaministiran ang ipabaliku rang lagi numanyan asan tung numyu. Tanya sasang ungkuyung kasiraanami ra kang pagparakawutun yang Matinlung Balita. Yang kaalimbawaan yamen pariu tung mga sundalung pagkanunutan ang pagagwanta tung mga pinitinsia. Ya ra nganing ay ipinangay mi tani tung yeen ugud mapagpadagen-dagen tung mga kaministiranu.

²⁶ Dapat ang ipabaliku ra asan tung numyu ay duru rang paglalangkagen na tung numyu. Yadwa pa, durug kaaburidu yang isip na ang muya nagaliweganamu ra ta pagisip natetenged tung balitang nangel mi ang tanya sinampi ra ta laru na tani.

²⁷ Matuud ang matigbak ka man yang larung nagsampi tung anya, ay puntu ilem ang nadayunan. Piru inildawan da ka engaged yang Ampuan ta. Belagan ilem tanyay inildawan na, kung indi, pati yuu ya ka. Kipurki kung nadayunan, mas pang nadulangan da rin yang kapupungawen yang isipu.

²⁸ Purisu numanyan tung makali ipabaliku rang lagi asan ugud kung magiritaamu si nganing ang uman, magkasadya ra yang isip mi, ig pati yuu tani malinaynayan da ka yang isipu.

²⁹ Purisu kung kumawut da nganing asan, saptan mi ta mupia tung masadyang kinaisipan ang katulad ka tung dapat ang buaten tang magpurutul tung ni Ginuu ta. Yadwa pa, galangen mi

ka ta mupia pati yang kumpurming magkapariu ta pasais tung anya.

³⁰ Ay kipurki puntu ilem napatay tung pag-prusigir na tung itinuwul ni Jesu-Cristo tung anya. Ay ipinirinda na yang linawa na tung kalainan basta mangerengan ilem tung numyung magpakigkawut tung yeen yang mga tawang mi.

3

Yang Pagpaaman Ni Pablo Tung Nira Natetenged Tung Mga Taung Pamagtagam Ta Patalang Tung Nira (3:1-3)

¹ Simanyan mga putulu, sigun tung mga bagay ang nagaeped ang gustuu pang sambiten tung numyu, tukaw tung tanan, magpakasadyaamung pirmi natetenged tung kaampiran ming atiang baklu tung ni Ginuu tang Jesu-Cristo. Kung tung bagay, yang gustuung sambiten numaan, sinambitu ra kang lagi tung numyu tan taa pa. Piru belagan ka mabedlay tung yeen ang ulitenu si ang basi pa ra ilem may matawang na tung numyung indiamu mapatalang ta duma.

² Kuidaw! May mga masigkanasyunung mga Judio asan ang dapat amligan mi ta mupia. Kipurki maning pa tung mga kirung durug kadilikadung palengtan*. Ay pamagtulduk tung man-

* **3:2 3:2** Yang mga Judiong atia ya ra ipananglitay na tung mga kiru ay natetenged yang panguuy ang atia, sasang pagduminar nira tung mga taung taga duma-rumang nasyun. Bilang binaliskad ni Pablo ang tanira ray mga kiru ekel tung pagurubraen nira ang atiang makarangga.

ing tung numyung taga duma-rumang nasyun ang bakluamu ra unu nga risibiay yang Dios ang ultimung mga tauan na, dapatamu unung magpabuat ta tanda tung mga tinanguni mi ang para ilaladuamu ra unu ang katulad ka tung nirang mga Judio. Durug liwag yang pakawutun na tung kumpurming tinu pay mananged ay kipurki asan da nga rangga yang pagtaraligen na tung ni Ginuung Jesu-Cristo ang bugus pa rin. Yang pagurubraen nirang atia durung pisan agkalaway tung pagterelengen yang Dios. Ay katimbang nang pamagpanluka ra ilem tanira tung mga taung nagakumbinyu nira.

³ Yang pagpabetang nira tung mga sadili nira, tanira unu yay ultimung mga tauan yang Dios ay natetenged binuatan da ta tanda yang mga tinanguni nira. Piru ta yaten ang mga tumatalig tung ni Jesu-Cristo, itay matuud ang mga tauan yang Dios natetenged tung Espiritu Santong pagtinir da tung yaten ang itag paktelay nang para mapagtuuita ta ustung Dios. Sulaminting nagapanaligan nang nagipagpabantug, ultimu ra ilem ti Jesu-Cristo. Andang pisan ay dumang panaligan ta, maging sasang ubraen tung mga tinanguni ta, maging sasang ubraen ta man tung sadiling puiusa ta ang para asanita ra rin nga risibiay yang Dios.

⁴ Kung tung bagay, ta yeen, puidi ka rin ang yay panaliganu yang mga bagay ang mga maning tia. Ay kipurki kung yang duma may nagapanaligan nira tung mga pagturumanen nira yang mga katuwulan yang Dios ubin tung pagkabetang nira mismu, yuu mas pa rin.

5 Sasa ra duun tung tandang binuat tung tinanguniu atiang yawalung kaldaw yang iparanganaen tung yeen. Sasa ra ka duun tung nasyun ang natauanu ang yuu talagang sasang Israel. Kung natetenged tung pinanliit-liitanu enged, yuu sasang kanubli ni Benjamin†. Yang kinaugalian ang napuawanu ultimung Hebreong pulutiku ig yang bitalang natauanu Hinebreo ka. Kung natetenged tung pagturumanenu yang mga katuwulan, sulipetaung pisan natetenged yuu kinasakpanaw yang partidu yang mga Pariseo ang yay pinakasulipet tung pagturumanen yang tanan ang mga katuwulan.

6 Kung natetenged tung kadererepen, du-ruaung pisan agkaderep ang nagkereng tung pinanubli yamen ang atia. Nagpamarasaw pa nganing tung mga taung pamagtalig da tung ni Jesu-Cristo ay tung pagintindiu ya rag diaduy nira yang dating natauan yamen ang atii. Kung natetenged tung pagkamatandesu tung pagturumanenu yang mga urdinansang atii, andang pisan ay mapitikan tung yeen ang maning may nalampasanu.

Yang Dating Pinanaligan Na Nagipabtang Nang Anday Kuinta Natetenged Mas Maal Yang Pagkinapulitay Nira Ni Jesu-Cristo (3:7-11)

7 Piru yang tanan ang mga maning tiang kanisipung tukaw ang yay matawang tung yeen, luwus dang ipinabtangung anday kuinta na

† 3:5 3:5 Ti Benjamin sasa tung sam puluk may duruang mga ana ni maepet ang Israel ang yay namuad tung nasyun ang Israel.

natetenged gustuu rang magpakigkapulit tung ni Jesu-Cristo.

8-9 Belag ilem nuntutaw yang pagpabetangung anday kuinta yang mga bagay ang atia, kung indi, ang asta ra ilem simanyan, maskin unu pa man ang bagayay ang midyu pagatelengan ta duma may ruma ang maayen ang panaligan, luwus dang agipabtangung anday kuinta na natetenged landaw rang pisan yang kama-maalen yang pagkinapulitay yamen ang naa ni Jesu-Cristo ang yay sadiling Ginuuu. Arangan da ilem tung anya pinawayaanu ra ilem ta papelek yang tanan ang atiang minaalu ra rin. Ya ra ilem agipabtangayung basura ugud ti Jesu-Cristo mismu ya ray pakigkapulitanu kag yadwa pa ugud masadiliaw ra anyang pisan. Indiauw ra pagtalig ang puidiaung risibien yang Dios natetenged tung sadiling pagurubraenung pagtuman yang mga katuwulan na, kung indi, bugus da yang pagtaligu tung ni Jesu-Cristo. Kipurki yang papanaw yang Dios ang magusgad tung yaten ang saluita rang pisan tung pagterelengen na ay ekel ilem tung pagtalig ta tung ni Jesu-Cristo.

10 Yang gustuu mas pang magtinlung magtinlu yang pagkinapulitay yamen ang naa ni Jesu-Cristo ugud masaliranaw anyang pirmi yang puiusa nang nagbungkaras ang yang pagirimakluen na tung yeen yay pirming maispirinsiaanu. Pati yang pagaragwantaen na tung mga pinitinsia, gustuu kang masaliranu ugud kayananu kang agwantaen yang mga pinitinsia basta magtumanaw ilem yang

kalelyagan yang Dios ang katulad ka tung anyang nagagwanta ka tung mga pinitinsia tung pagtuman na yang kalelyagan yang Dios. Gustuu kang bilug yang isipu ang kung kaministiran, papatayanu tanya ang katulad ka tung anyang nagpakugmatay para tung yeen.

¹¹ Ay kipurki may nagipagpakisewatu tung anya ang maskin mapatayaw, pabungkarasenaw ra ka enged anyang paliiten tung kamatayen.

May Sasang Linyang Nagipausuy Na Tung Nira Natetenged Tung Pagpaatu Nira Tung Ni Jesu-Cristo (3:12-16)

¹² Indiaw ka paganing ang nagatuaw rang pisan tung ni Jesu-Cristo ang maning timlataw ra tung tanan ang mga pagurubraenu, kung indi, ya pay pagasikarung nagimurasen natetenged ya ra kang lagi ay ipinagpilik na tung yeen.

¹³⁻¹⁴ Mga putulu, yang pagpabetangu tung sadiliu, talagang indiaw pa nagasalapay ang yuu atuaw rang pisan tung anya. Piru katulad tung sasang maniglaksu tung karira ang anday balyed-balyed, kung indi, yang tinan-guni na pagluwag pa ta laksung pagrumbu duun tung kasapungan yang maglaksuen na ang basi pa ra ilem mandeeg dang mapakdulan ta primyu, ya ra kay nagapakbunganu. Ay maskin unu pay nasalapayanu tan taa, indi ra ilem agipabtangu tung isipu, kung indi, yang sulam-inting nagapabiluganu ay kung ya pa agaring mas pang magatuaw rang magatu tung ni Jesu-Cristo tung tanan ang mga ubra-ubraw mintras buiaw pa. Anday dumang luan na tung uri,

imbitarenaw ra yang Dios ang magpasapen tung anya ang asta tung sampa duun tung langit natetenged ilem tung pagpakugmatay ni Jesu-Cristo may yang pagbungkaras nang nangerengan tung yeen.

¹⁵ Purisu kumpurming tinu pa tung yaten ang pagtegasan da tung pagtaraligen na, dapat ang usuyun na yang linyang naang nagipagpasanagu. Piru kung aparti yang pagirintindien mi tung sinambitung atia, ipasanag da ka enged yang Dios tung numyu.

¹⁶ Ugaring yang dapat ilem ang impurtaen tang tanan ang ita pirming magprusigir tung kumpurming unu pay ipinagpasanag da yang Dios tung yaten sasa may sasa.

Nagapaprusigir Nang Mamagusuy Tung Mulidung Ipinagpaita Na Tung Nira (3:17-21)

¹⁷ Mga putulu, magsarasaanamu ra tung pagurusuyun mi tung mulidung ipinagpaitaw ra tung numyu. Kung tinu pa asan ay pagusuy ra tung mulidu yamen yang mga arumanu, ya ray paniiran ta kadaklan ang pasuaran, belagan yang indi ra pagusuy.

¹⁸ Aganingenamu ra yeen ta maning tia ay duru rang mga taung pamansianing ang tanira unu pagtalig ka tung ni Jesu-Cristo. Piru tung pagpangabui nira, bistu ra ang pamagpasuag tung nagipagpakawut yamen natetenged tung katuyuan ni Jesu-Cristong nagpalansang tung krus ang para ita mapaluasita ra anya tung pagpakasalak ta. Piru tung pagpangabui nira,

bistu ra ang yang katuyuan ni Jesu-Cristong nagpalansang tung krus ya rag pasuagay nira. Yang mga taung mga maning tia, nagkarasambitung tukaw tung numyu ta pira-pira rang bisis ig maskin simanyan nagipanangitu pa nganing ta durung pagulit tung numyu.

¹⁹ Ay ya pa agari, yang panampetan nira tung uri ya ra yang kalainan ang anda enged ang pisan ay katapus-tapusan na. Ay maskin unu pay nagiblen nira ya ray nagasikad nirang papsawan ang katimbang na yay Dios nira ang pagatalungaan nirang pirmi. Yang mga ubra-ubrang dapat da rin ang ikaeyak nira ya pa kay nagikadengeg nirang nagipagpabantug. Anday dumang nagapagamenan ta mga isip nira, kung indi, ya ka ilem yang pangkaliwutan.

²⁰ Imbis magusuyamu tung nira, indiamu ra enged. Kung indi, yang mulidu yamen yay usuyun mi. Ay ya pa agari, yang ultimung bawanwaan ta belagan yang kaliwutan ang naa, kung indi, ya ra yang langit. Duru nganing ang pagpakbat ta tung Manigpanapnay tung yaten ang duun ka man tung langit manliit. Anday duma, kung indi ya ra mismu ti Ginuu tang Jesu-Cristo.

²¹ Ay kung maglekat da nganing tanya, ya ray mangimaklu tung mga tinanguni tang naang suitu pa ta kamatayen. Ay saliranita ra anya yang katimlat yang tinanguni nang durug kasusulaw ugud asanita ra magatung pisan tung anya. Ya ray masarangan na natetenged tung puirsa na ang basin unu pang bagayay luwus ang kayanan nang gaeman.

4

Nagapapagbilug Na Yang Pinakaisi Yang Ipinagpasanag Na Tung 3:1-21 (4:1)

¹ Mga putulung nagamaalung nagalangkag ta duru, agampayanaw ra ta kasadyaanung duru natetenged tung numyung pagusuy ra ta matinlu tung nagauyunan yang Dios. Natetenged tung baklu rang ipinagpasanagung atia tung numyu, elten ming elten yang pagtaraligen mi tung ni Ginuung Jesus ig ya ra kay buaten ming pitik ang pausuyan mi tung tanan ang mga pagurubraen mi.

Gustu Nang Maginulikay Ra Ta Makali Ti Euodia Durua Ni Sintique (4:2-3)

² May sasang gustuung ipademdem tung ni Euodia durua ni Sintique ang kung maimu ilem, tung makali maginulikay ra tanira. Ay ya pa agari, magputul kang lagi tanira tung ni Ginuu ta.

³ Pati yawa, ungkuy, kumus pagsinasaayita ra ta kinaisipan, may sasa kang nagaingaluku tung nuyu. Padagen-dagenan mu ra kanay ta mupia yang durua nga bawayan ang atia ang para maulkan da yang pagputulan nira tung makali. Ay ya pa agari, tan taa namagpakipunung da ta ustu tung yeen atiang pagparakawutunu yang Matinlung Balita asan maskin durung mga taung namagpakigkuntra tung yamen. Kasiraan da ka tanira ni Clemente pati yang kadaklan ang mga arumanung dating pamagtawang tung yeen tung pagparakawutunu. Maskin indi ra ingarananu tanira, yang mga aran nira nasulat

da kang lagi tung sasang paglistaan yang Dios yang mga aran yang mga taung kumpurming pinaeyangan na ta ipagpangabui nirang baklu ang anday pagtapusan na*.

*Natetenged Tung Duma-rumang
Nagipagpapurigir Na Tung Nira (4:4-9)*

⁴ Magpakasadyaamung pirmi natetenged nagaskean mi ra ka ang anday dumang may anya tung numyu, ya ra ti Ginuu ta. Ulitenu pa ta minsa. Magpakasadyaamung pirmi.

⁵ Kaministiran kang ipaita mi tung tanan ang mga masigkatau mi ang ta yamu mapinaurayen. Ay kipurki yang uras ang ipaglekat ni Ginuu ta nagaalenget dang nagaalenget.

⁶ Indiamu enged magpakaliweg ta kulu, kung indi, maskin unu pay mapanawan mi, ipagampu mi ra ilem tung Dios. Iugtul mi ra ilem tung anya kung unu pay kaministiran mi ang nunut da ka ta pagpasalamat mi tung anya natetenged tung itawang na tung numyu.

⁷ Anday dumang pakawutun na tia, kung indi, paeyanganamu ra anya ta kalimengan yang isip mi ang maskin yamu, indi mi ka ilem maintindian kung aywat nagkalimeng da agad tung kaliwaganamu pa. Bilang yang kaalimbawaan yang kalimengan ang atia yay maning pa tung sasang magmanada tung pagirisipen mi ang para indi ra enged magaburidu. Ya ray ipaeyang na

* **4:3 4:3** Yang paglistaan ang atia, muya-muyang nagasambit tung Ipinagubligar. Asan da nga basaay ta tung 3:5; 13:8; 17:8; 20:12 may 15; 21:27.

tung numyu natetenged ilem tung pagtaraligen mi tung ni Jesu-Cristo.

⁸ Mga putulu, nani pa yang sam bilug ang nagaeped ang gustuu pang sambiten tung numyu. Kaministiran ang yang pabilugan enged ta mga isip ming pirmi ya ra taa: kung unu pay talagang matuud, kung unu pay magkatama ang anday mansa-mansa nang malain, kung unu pay talagang matinlu ig nagauyunan ta kadaklan pati yang Dios, kung unu pay makasadya ta isip ang talagang maayen ka man, kung unu pay may pagkatinlu nang landaw, ig kung unu pay magkabagay ang dayawen, yang mga maning tia ya ray ipabalay mi tung mga isip mi.

⁹ Dispuis pa, kung unu pay ipinagtulduku tung numyu, kung unu pay ipinagpalatayu tung numyung itinalig enged ni Ginuu ta tung yeen, maskin unu pay nagngel mi tung yeen, ig kung unu pang mga pasaisay ang naita mi tung yeen, ya ray dapat ang pausuyan ming pirmi. Ay kung yay usuyun mi, pakigsasaanamu ra yang Dios ig paeyanganamu ra ka anyang pirmi ta kalimengan yang mga isip mi.

Natetenged Tung Sasang Itinawang Nira Tung Anyang Ya Enged Ay Pagsadyaan Yang Isip Na (4:10-20)

¹⁰ Duru rag sadya yang isipu, ig duru ra kag kadakul yang pagpasalamatu tung ni Ginuu ta gated maskin nabuay ra ka man, numanyan nademdemanaw si ka numyung pinaeklan ta tawang. Piru belagan ang maganing ang may nabtang tung isipu ang linipatanaw ra ilem

numyu. Nagaskeanu ka ang anda ilem ay lugar ming magpaita yang pagderemedemen mi tung yeen.

¹¹ Nagapagbitalaw ta maning tia belagan ang maganing ang natetenged ang begbeg da yang kuluu natetenged tung mga kaministiranu. Ay kipurki ta yeen, maskin unu pay mabtanganu, sanayaw rang manalunga ang kuntintu tung isipu.

¹² Kung magkulangenaw ra nganing tung mga kaministiranu, maskeaw rang manalunga tung masadyang kinaiaipan. Kung may bastanti man, maskeaw ra kang maeklanu tung katamtaman ilem yang isipu. Maskin unu pay mabtanganu, maskin nagabialaw, maskin nagasuwukaw, maskin may bastanti, maskin magkulangenaw, maskeaw rang manalunga ang kuntintu tung isipu.

¹³ Maskin unu pay mapanawanu kayananung talungaen tung matinlung kinaisipan natetenged ilem tung ni Jesu-Cristong pagpaktel tung yeen.

¹⁴ Ugaring maskin belagan ka man begbeg yang kuluu tung mga kaministiranu, piru durung pisan agkatinlu yang pagpaawat ming nagpakiunung tung yeen tung mga kaliwaganu ang yuu ra paeklay mi ta tawang.

¹⁵ Ta yamung taga Filipos, nagaskean mi ra ka ang impisa pa atiang primirung pagparakawutunu yang Matinlung Balita asan tung numyu ang asta nagliitaw ra ilem asan tung sinakepan yang Macedonia, tung tanan ang mga tumatalig, yamu ilem ang sam pundaan ay nagpaekel-ekel ta mga tawang tung yeen.

¹⁶ Maskin atiang duunaw pa rin tung siudad ang Tesalonica, maduaw rang pinaeklan mi ta tawang para tung mga kaministiranu.

¹⁷ Nagasambitu ilem tia belagan ang maganing ang may nagaintrisung pirmiaw ra ilem ang tawangan mi, kung indi, yang pagasikaru ilem ang mas pang dumakul yang ibles yang Dios tung numyu tung uri natetenged tung pagtarawangen ming atia tung yeen yadwa pa ang mas pang magwayang dang magwayang yang pagirintindien mi tung kalelyagan na.

¹⁸ Kung natetenged tung mga kaministiranu, anda rang pisan ay kakulanganu simanyan ay natetenged yang ipinaekel ming naa tung ni Epaprodito, bastanti ra, subra pa ngani. Yang kaalimbawaan yang tawang ming naa tung yeen, maning pa tung sasang ipinirisintar mi tung Dios ang durug amut ang ya ra kay dinawat na natetenged nagauyunan nang pisan.

¹⁹ Dispuis pa, yang Dios ang naang pagpatu-ruwulunanu, inding pisan maluwas-luwusan ta itawang na tung yaten, maskin unu pay kamini-stiran ta. Purisu nagaskeanung yay magasikasu tung tanan ang mga kaministiran mi ang anday kulang natetenged ilem tung pagpakugmatay ni Jesu-Cristo para tung yaten ang asan da agipatielay na yang pagarasikasuen na tung yaten.

²⁰ Kapurisu yang Dios ang nagyari rang Ama ta, ya ray dayawen tang asta tung sampang anday katapus-tapusan. Talagang magkabagay ang pisan ang yay buatan ta.

Yang Pagtapusan Yang Sulat (4:21-23)

²¹ Pagpakikumustaaw ra tung tanan ang mga kaputulan ta asan ang binuat da ka yang Dios ang mga tauan na ekel tung pagtalig nira tung ni Jesu-Cristo. Pati yang mga putul tang mga ugpuu tani ang kasiraanaming pagpaturuwulun tung Dios, pamagpakikumusta ka tung numyu asan.

²² Asta yang kadaklan ang mga tauan yang Dios tani tung Roma, pamagpakikumusta ka tung numyu asan. Kapin pa yang mga putul tang naang pamanirbian tung palasiu ni Adi Cesar ya enged ay pamagpakikumusta ta duru tung numyu asan.

²³ Buinu, yang nagipagampuu para tung numyu ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman ni Ginuu tang Jesu-Cristong pagpadagen-dagen tung numyu.

*Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu,
Pablo*

**Yang Baklung Ipinagpakigpaigu
New Testament in Tagbanwa, Calamian**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tagbanwa, Calamian)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7b428e71-b1e3-505c-8d33-c172c24b2fcd